

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 99/2020-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. marca 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovéj (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Igorom Horanským, advokátska kancelária, Staničná 1, Piešťany, a [REDAKČIA], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 spojení s čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, práv podľa čl. 6 ods. 1 a podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práva podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach uznesením Okresného súdu Košice II sp. zn. 41 Cpr 21/2018 z 19. septembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] a [REDAKČIA] [REDAKČIA] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. decembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ I“), [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ II“ alebo spolu ďalej aj „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ústavy, základného práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na rovnosť v konaní podľa čl. 37 ods. 3 listiny, základného práva podľa čl. 38 ods. 2 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, ako aj práva na spravodlivý súd podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“) uznesením Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 41 Cpr 21/2018 z 19. septembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ I (žalobca) [REDAKOVANÉ] sa svojou žalobou domáha proti spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“), zaplata sumy 1 812,07 € s príslušenstvom. V danej právnej veci je na okresnom súde konanie vedené pod sp. zn. 41 Cpr 21/2018.

3. Napadnutým uznesením okresného súdu bola sťažovateľom a žalovanej uložená poriadková pokuta, a to každému z nich v sume po 200 €. Podľa zistenia ústavného súdu napadnuté uznesenie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť 11. októbra 2019.

4. Sťažovatelia vo svojej ústavnej sťažnosti okrem iného uviedli:

„... Okresný súd Košice II vytýčil vo veci termín pojednávania na deň 06. 09. 2019. Bol to súdom vytýčený v poradí už 3. termín pojednávania, pričom v predchádzajúcich dvoch termínoch pojednávania sa vo veci nepojednávalo, súd tieto pojednávania na základe odôvodnených žiadostí sťažovateľa v 1. a 2. rade odročil.

Sťažovateľ v 1. rade svoju neúčast' na pojednávaní dňa 06. 09. 2019 ospravedlnil podaním zo dňa 17.08. 2019 z dôvodov, ktoré neznesú odklad a sťažovateľ v 2. rade tiež podaním zo dňa 17. 08. 2019, doručeným súdu dňa 21.08.2019, v ktorom žiadal o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie pojednávania pred Okresným súdom Žilina, č. k. 19Cb/152/2016. Žalovaná svoju neúčast' na pojednávaní dňa 06. 09. 2019 neospravedlnila.

Okresný súd Košice II. s poukazom na skutočnosti, že predvolanie na pojednávanie pred súdom bolo sťažovateľovi v 1. rade doručené 11. 05. 2019 a sťažovateľovi v 2. rade dňa 10. 05. 2019, oznámil sťažovateľom, že ich žiadosti o odročenie pojednávania nevyhovuje a pojednávanie vytýčené na termín 06. 09. 2019 nebude odročené. Písomné oznámenie súdu o tejto skutočnosti však bolo elektronicky doručené sťažovateľovi až 07.09. 2019...

Súd v odôvodnení vyššie uvedeného napadnutého uznesenia poukázal na dva dôvody uloženia poriadkovej pokuty, a to na marenie uplatnenia základného práva inej strany a hrubého sťaženia postupu konania súdu, neuvedomujúc si, že nová právna úprava inštitútu poriadkovej pokuty podľa CSP vypustila ako dôvod jej uloženia marenie uplatnenia základného práva iného účastníka a rovnako sa nevyžaduje, aby došlo k hrubému sťaženiu postupu konania - stačí akékoľvek sťaženie postupu konania.

Napriek tomu, že marenie uplatnenia základného práva inej strany už nie je dôvodom na uloženie poriadkovej pokuty, súd ho na odôvodnenie svojho rozhodnutia použil, pričom sťažovatelia sa oprávnenne domnievajú, že ich konaním nemohlo dôjsť k mareniu uplatnenia základného práva žalovanej spoločnosti [REDAKOVANÉ], pretože žalovaná sa na pojednávanie dňa 06.09. 2019 bez akéhokoľvek ospravedlnenia nedostavila.

Sťažovatelia ani nesťažili postup konania, pretože svoju neprítomnosť na pojednávaní dňa 06. 09. 2019 ospravedlnili včas a vážnymi okolnosťami písomným podaním zo dňa 17. 08. 2019, doručeným súdu 21. 08. 2019. Sťažovateľ v 1. rade ospravedlnil svoju neprítomnosť z dôvodov, ktoré neznesú odklad a sťažovateľ v 2. rade ospravedlnil svoju neprítomnosť z dôvodu kolízie pojednávania pred Okresným súdom Žilina. Vzhľadom na skutočnosť, že predvolanie na pojednávanie pred Okresným súdom Žilina bolo sťažovateľovi v 2. rade doručené 11. 08. 2019, nemohol svoju neprítomnosť na pojednávaní pred Okresným súdom Košice II ospravedlniť skôr. Sťažovatelia sú presvedčení, že svojim konaním nenaplnili skutkovú podstatu ust. § 102 ods. 1 CSP, v dôsledku čoho by im mala byť uložená poriadková pokuta...

Sťažovatelia... sú na základe všetkých uvedených skutočností hlboko presvedčení, že uznesenie Okresného súdu Košice II, sp. zn. 41 Cpr/21/2018-367 je nedostatočne odôvodnené, dôkazné nepodložené, spisové podklady nezohľadňujúce, formalistické, nepreskúmateľné a zároveň arbitrárne, nezákonné a ústavne neakceptovateľné. Súd nielen že presvedčivo neodôvodnil svoje rozhodnutie ale rovnako nevysvetlil svoje ignorovanie stabilnej súdnej judikatúry vnútroštátnych súdov a medzinárodných súdov vrátane judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky... Najvyššieho súdu Slovenskej republiky... a Európskeho súdneho dvora pre ľudské...“

5. Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa v 1. rade [REDAKOVANÉ]... a sťažovateľa v 2. rade [REDAKOVANÉ]... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 v spojení s čl. 38 ods. 2 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ústavného zákona č. 23/1991 Zb.) a zároveň právo sťažovateľov na spravodlivé konanie a účinný prostriedok nápravy a právo na nestranný súd podľa čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 13 čl. Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (vyhláseného oznámením č. 209/1992 Zb.) a podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (vyhláseného oznámením č. 120/1976 Zb.) Okresným súdom Košice II pri svojom konaní a rozhodovaní o uznesení sp. zn. 41 Cpr 21/2018-367 z 19. 09. 2019 bolo porušené.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Okresného súdu Košice II, sp. zn. 41 Cpr 21/2018- 367 z 19.09.2019 s tým, že celú vec vracia všeobecnému súdu na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi v 1. rade náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky (alt.: Okresný súd Košice II) povinný do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu vyplatiť na účet jej právneho zástupcu...“

II.

Relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

10. Podľa čl. 1 ods. 2 ústavy Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

12. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

14. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

15. Podľa čl. 37 ods. 3 listiny všetci účastníci sú si v konaní rovní.

16. Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

18. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

19. Podľa čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu všetky osoby sú si pred súdom rovné. Každý má úplne rovnaké právo, aby bol spravodlivo a verejne vypočutý nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhoduje buď o jeho právach a povinnostiach, alebo o akomkoľvek trestnom obvinení vznesenom proti nemu.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

20. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených základných práv podľa ústavy, listiny, práv podľa dohovoru a práva podľa medzinárodného paktu napadnutým uznesením okresného súdu.

21. Sťažovatelia ústavnú sťažnosť odôvodňujú najmä tým, že okresný súd v zmysle § 102 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) rozhodol o uložení poriadkovej pokuty sťažovateľom (vrátane žalovanej, pozn.), a to každému z nich v sume po 200 €, bez splnenia zákonných podmienok.

22. Sťažovatelia okresnému súdu vytýkajú, že „*marenie uplatnenia základného práva inej strany*“ nie je (explicitne vyjadreným) zákonným dôvodom na uloženie poriadkovej pokuty, a to aj preto, lebo svoju neúčast' na pojednávaní konanom 6. septembra 2019 ospravedlnili riadne a včas vážnymi okolnosťami a navyše oznámenie

(upovedomenie) okresného súdu o tom, že ich návrhu na odročenie pojednávania nevyhovuje, im bolo doručené až 7. septembra 2019., t. j. deň po pojednávaní.

23. Sťažovatelia vyslovujú svoje presvedčenie, že napadnuté uznesenie okresného súdu je pre nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia arbitrárne.

III.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ústavy, základného práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu

24. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, ďalej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva podľa čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

25. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (napr. m. m. II. ÚS 307/06), preto k vyhovaniu sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru, že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijať záver, že proces ako celok bol nespravodlivý a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. Ústavný súd preto nepristupuje k vyhovaniu sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu mohlo dôjsť, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (m. m. IV. ÚS 320/2011, IV. ÚS 104/2012). V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou garantovaného základného práva, v danom prípade základného práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivé súdne konanie, resp. práva na spravodlivý súd.

26. Odpoveď na zodpovedanie námietok sťažovateľov je podľa názoru ústavného súdu potrebné hľadať v samotnej právnej úprave poriadkových opatrení.

27. V zmysle § 102 ods. 1 CSP môže súd uložiť poriadkovú pokutu tomu, kto sťažuje postup konania najmä tým, že a) nesplní povinnosť uloženú súdom a svoju nečinnosť v konaní neospravedlní včas a vážnymi okolnosťami, b) sa nedostaví na súd, hoci naň bol riadne a včas predvolaný a svoju neprítomnosť neospravedlnil včas a vážnymi okolnosťami, c) neuposlúchne príkaz súdu, d) ruší poriadok alebo dôstojný priebeh pojednávania alebo e) urobí hrubo urážlivé podanie.

28. Z uvedeného vyplýva, že zákonná úprava poriadkovej pokuty nerozlišuje medzi subjektmi, stranami sporu, resp. inými osobami, ktorým možno či nemožno poriadkovú pokutu uložiť. Slovným spojením „tomu, kto“ vyjadruje, že ju možno uložiť komukoľvek, kto sťaží postup konania, a to „najmä“ formami, ktoré ako príklad (demonštratívne) uvádza. Zákonnodarca v tomto smere zvolil neurčitý právny pojem „kto sťaží postup konania“, aby so zreteľom na osobitosti toho-ktorého prípadu bolo možné jeho obsah flexibilne prispôbiť konkrétnej situácii. Vzhľadom na zákonnú definíciu poriadkovej pokuty zahrňujúcej „iba“ demonštratívny (príkladný) výpočet foriem sťaženia postupu súdu je možné, ako to uviedol okresný súd, okrem sťaženia postupu súdu nedostavením sa na pojednávanie zahrnúť tu aj „*marenie uplatnenia základného práva inej strany*“ na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

29. Ústavný súd tu v záujme preskúmateľnosti vlastnej rozhodovacej činnosti považoval za potrebné poukázať na podstatnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu, v rámci ktorého okrem iného uviedol:

„... 2. Súd vytýčil vo veci termín pojednávania na deň 6.9.2019. Na pojednávanie sa však nedostavili strany sporu.

3. Žalobca svoju neúčast' ospravedlnil podaním zo dňa 17.8.2019 z dôvodov, ktoré neznesú odklad, z pracovných dôvodov.

Právny zástupca žalobcu svoju neúčast' ospravedlnil podaním doručeným súdu dňa 21.8.2019, v ktorom žiadal odročiť pojednávanie z dôvodu kolízie pojednávani

pred Okresným súdom Žilina sp. zn. 19Cb/152/2016. Žalovaný svoju neúčast' na pojednávaní dňa 6.9.2019 neospravedlnil.

4. S poukazom na žiadosť žalobcu a jeho právneho zástupcu o odročenie pojednávania, súd oznámil žalobcovi, ako aj jeho právnenmu zástupcovi, že súd nesúhlasí s odročením pojednávania...

Z obsahu súdneho spisu súd poukázal na skutočnosť, že žalobca dňa 25.1.2019 žiadal o odročenie pojednávania z dôvodov neodkladných pracovných povinností, v dôsledku čoho sa vo veci nepojednávalo a súd odročil pojednávanie na 10.4.2019.

Pojednávanie vytýčené na 10.4.2019 bolo opätovne odročené, nakoľko právny zástupca žalobcu požiadal súd podaním zo dňa 27.3.2019 o odročenie pojednávania z dôvodu kolízií pojednávania (OS Piešťany, ako aj z dôvodu pracovných povinností žalobcu).

Pojednávanie vytýčené na 10.4.2019 bolo odročené na 6.9.2019.

Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že podaním zo dňa 21.8.2019 právny zástupca žalobcu požiadal opätovne o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie s pojednávaním na Okresnom súde Žilina. Predvolanie na pojednávanie pred Okresným súdom Košice II však bolo zástupcovi žalobcu doručené dňa 10.5.2019, žalovanému 11.5.2019 a žalobcovi 11.5.2019.

S poukazom na uvedené skutočnosti súd oznámil právnenmu zástupcovu žalobcu, ako aj žalobcovi že ich žiadosti o odročenie pojednávania nevyhovuje a pojednávanie vytýčené na 6.9.2019 nebude odročené...

6. S poukazom na uvedené skutočnosti, mal súd za to, že sú splnené podmienky na uloženie poriadkovej pokuty, pričom prvým zákonným dôvodom na uloženie poriadkovej pokuty je marenie uplatnenia základného práva inej strany sporu (t. j. jedná sa o základné práva procesnoprávneho charakteru tak ako vyplývajú z čl. 46 až 48 Ústavy Slovenskej republiky alebo z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach a základných slobodách.), pri ktorom strana sporu, iný subjekt konania alebo aj tretie osoby svojím postupom, nečinnosťou alebo opomenutím zasahujú do základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy. Rovnako možno postupovať v prípadoch, ak sa stranám sporu, iným subjektom konania alebo treťou osobou zmarí uplatnenie základných práv na verejné prerokovanie veci, na poskytnutie právnej pomoci a pod. Ďalším zákonným predpokladom na uloženie poriadkovej pokuty je záver o hrubom

sťažení postupu konania súdu exemplifikatívne uvedenými správaniami strán sporu alebo iných subjektov súdneho konania vyplývajúcimi z ust. § 102 ods. 1 C. s. p.

7. Súd mal za to, že na uloženie poriadkovej pokuty sú v dôsledku správania žalobcu, právneho zástupcu žalobcu, ako aj žalovaného v tomto konaní dostatočné a relevantné dôvody, keďže každý svojím spôsobom správania hrubo sťažil postup konania. Žalobca a jeho zástupca tým, že hoci žalobcovi bolo predvolanie na pojednávanie na deň 6.9.2019 doručené ešte 11.5.2019 a jeho zástupcovi dňa 10.5.2019, tak zástupca požiadal o odročenie pojednávania podaním zo dňa 21.8.2019, pričom približne štyri mesiace pred samotným pojednávaním, mu predvolanie na pojednávanie bolo doručené. Vzhľadom na uplynutie dostatočne dlhej doby, t. j. od oznámenia nového termínu, jeho vzatia na vedomie žalobcom a jeho zástupcom dostatočným spôsobom a v predstihu neospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní. Iba žalobca oznámil, že sa jedná o pracovné neodkladné dôvody a zástupca uviedol, že sa jedná o kolíziu s pojednávaním pred OS Žilina bez predloženia dôkazu o tom, kedy mu bolo predvolanie doručené. Žalovaný svoju neúčast' neospravedlnil nijakým spôsobom, ani nepožiadal o odročenie pojednávania z dôležitých dôvodov.

8. Súd má za to, že aj pri vytýčení nového termínu pojednávania musí byť zachovaná aspoň 5 dňová lehota pred pojednávaním potrebná jednak na prípravu pojednávania strán sporu, ako aj na prípravu pojednávania tak, aby bolo možné rozhodnúť vo veci spravidla na jednom pojednávaní, preto mal súd za to, že dôsledku správania tak žalobcu, jeho zástupcu, ako aj samotného žalovaného bola zmarená možnosť súdu rozhodnúť vec bez zbytočných prieťahov. Navyiac mal súd za to, že strany sporu mali teda dostatok času (cca štyri mesiace) na to, aby túto skutočnosť, t. j. neustanovenie sa na pojednávanie, oznámili súdu v dostatočnom časovom predstihu, a tieto skutočnosti náležite zdokladovali tak, aby tento mohol urobiť potrebné opatrenia súvisiace s odročením pojednávania.

9. Zohľadňujúc uvedené skutočnosti a v súlade s vyššie cit. zák. ustanoveniami, súd rozhodol tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia a uložil žalobcovi, jeho zástupcovi a žalovanému poriadkovú pokutu každému vo výške 200,- eur poriadkovú pokutu v súlade s ust. § 102 C.s.p...“

30. Dôvodnosť uloženia pokuty sťažovateľom ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť ani spochybňovať. Ako už bolo načrtnuté, právomoc ústavného súdu nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužíva sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Úlohou ústavného súdu nie je ani náprava prípadných pochybení všeobecných súdov pri vydávaní procesných rozhodnutí. Rozhodovanie o poriadkových pokutách (procesné rozhodnutia) pred všeobecnými súdmi patrí jednoznačne do výlučnej kompetencie všeobecných súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. V posudzovanom prípade sťažovatelia sťažili postup okresného súdu tým, že sa nedostavili na nariadené pojednávanie, hoci boli naň riadne a včas predvolaní.

31. Podľa § 100 ods. 1 CSP súd dbá, aby strany a ostatné predvolávané osoby boli procesnými úkonmi súdu čo najmenej zaťažované, najmä dbá, aby boli predvolávané na čas, kedy pravdepodobne bude ich účasť na procesnom úkone potrebná.

32. Podľa § 177 ods. 1 CSP súd nariadi na prejednanie veci samej pojednávanie.

33. Podľa § 178 ods. 1 CSP ak je strana zastúpená zástupcom na celé konanie, súd na pojednávanie spravidla predvolá len zástupcu; stranu súd predvolá, ak je nevyhnutné vykonať jej výsluch.

34. Podľa § 183 ods. 1 CSP pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Pojednávanie môže byť na návrh strany odročené len vtedy, ak sa strana alebo jej zástupca z dôležitých dôvodov nemôže dostaviť na pojednávanie a zároveň od nich nemožno spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechali zastúpiť.

35. Podľa § 183 ods. 2 CSP od advokáta možno okrem dôvodov, ktoré nastali krátko pred pojednávaním a okrem prípadu, ak advokát súdu preukáže, že strana, ktorú zastupuje, odôvodnene trvá na osobnom zastúpení týmto advokátom, vždy spravodlivo žiadať, aby sa dal zastúpiť iným advokátom.

36. Podľa § 183 ods. 3 CSP strana, ktorá navrhuje odročenie pojednávania, oznámi súdu dôvod bezodkladne po tom, čo sa o ňom dozvedela alebo mohla dozvedieť, alebo ho s prihliadnutím na všetky okolnosti mohla predpokladať.

37. Podľa § 183 ods. 4 CSP ak súd zistí, že stranou uvedený dôvod na odročenie pojednávania nie je dôležitý, bezodkladne o tom upovedomí stranu, ktorá odročenie navrhla. Strana, ktorá navrhuje odročenie pojednávania, je povinná uviesť telefónne číslo alebo elektronickú adresu, na ktorú ju možno upovedomiť o rozhodnutí súdu o jej návrhu na odročenie pojednávania.

38. Ako to z odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu zjavne vyplýva okresný súd predvolal na pojednávanie nariadené na 9. september 2019 obidvoch sťažovateľov, ktorým bolo predvolanie doručené ešte 10., resp. 11. mája 2019, t. j. štyri mesiace pred termínom jeho konania. Sťažovateľ I s odvolaním sa na neodkladné pracovné povinnosti požiadal o ospravedlnenie svojej neúčasti a odročenie tohto pojednávania až podaním zo 17. augusta 2019. Sťažovateľ II s poukazom na kolíziu s pojednávaním vo veci vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 19 Cb 52/2016, [REDAKOVANÉ], bez uvedenia a preukázania času doručenia predvolania na toto pojednávanie (to, že mu toto predvolanie bolo doručené 11. augusta 2019, uvádza až v ústavnej sťažnosti, pozn.) a s poukazom tiež na to, že sťažovateľ I trvá na svojom osobnom zastúpení [REDAKOVANÉ] požiadal o ospravedlnenie svojej neúčasti a odročenie pojednávania podaním doručeným okresnému súdu 21. augusta 2019. Pri interpretácii § 183 CSP treba mať na pamäti, že samotné doručenie žiadosti o odročenie pojednávania ešte neznamená, že pojednávanie sa tým momentom považuje za odročené až do momentu, kým súd nedoručí opačné rozhodnutie. Naopak, kým súd nedoručí žiadateľovi o odročenie pojednávania oznámenie (upovedomenie), že mu vyhoví, je pojednávanie naďalej riadne nariadené a sporové strany sa podľa toho majú zariadiť. Odročenie pojednávania je totiž výnimočný postup, ktorý je aktivovaný až vtedy, keď súd rozhodne o tom, že žiadosti vyhoví a pojednávanie odročí. Kým tento výnimočný postup nenastane, platí, že ak boli sporové strany riadne predvolané na pojednávanie, toto sa môže uskutočniť. Okresný súd je v záujme právnej istoty síce povinný bezodkladne upovedomiť žiadateľa o tom, že dôvod na odročenie

pojednávania nepovažuje za dôležitý, avšak toto oznámenie nie je predpokladom vykonania pojednávania, ako napríklad riadne vykázanie predvolania na pojednávanie. Za určitých okolností by nesplnenie tejto povinnosti súdu mohlo viesť k procesnému porušeniu práv navrhovateľa, avšak takéto okolnosti v preskúmvanej veci nenastali. Podľa zistenia ústavného súdu bolo oznámenie (upovedomenie) o nevyhovení žiadosti sťažovateľov o odročenie pojednávania okresným súdom odoslané sťažovateľovi II [REDACTED] elektronickou formou ešte 22. augusta 2019. Okresný súd doručoval oznámenie (upovedomenie) o nevyhovení žiadosti o odročenie pojednávania sťažovateľovi II [REDACTED] do vlastných rúk, keďže si však sťažovateľ II toto oznámenie v úložnej 15-dňovej lehote neprevzal, okresný súd v zmysle § 32 ods. 5 písm. b) zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov považoval oznámenie za doručené márnym uplynutím úložnej lehoty, t. j. 7. septembra 2019. Ústavný súd tu pre úplnosť veci dodáva, že Civilný sporový poriadok neukladá súdu povinnosť doručovať oznámenie (upovedomenie) o nevyhovení žiadosti o odročenie pojednávania do vlastných rúk a v zmysle § 105 ods. 2 CSP ak nejde o doručenie písomnosti do vlastných rúk, písomnosť súdu sa považuje za doručенú po troch dňoch od jej odoslania na elektronickú adresu, aj keď si ju adresát neprečítal. Neprevzatie oznámenia okresného súdu sťažovateľom II [REDACTED] bezodkladne nepredstavuje porušenie povinnosti okresného súdu. Navyše sťažovateľovi II [REDACTED], inak povinnému konať s odbornou starostlivosťou, nič nebránilo v tom, aby sám vyvinul iniciatívu a okresný súd kontaktoval na účely zistenia, či žiadosti o odročenie pojednávania bolo vyhovené. V preskúmvanej veci tiež nemožno prehliadnuť, že zo strany sťažovateľov išlo už o opakovanú (tretiu) žiadosť o odročenie pojednávania a okresný súd ich obidvom predchádzajúcim žiadosťiam podaným z tých istých dôvodov (neodkladné pracovné povinnosti u sťažovateľa I a kolízia termínov pojednávania u sťažovateľa II) o odročenie pojednávania vyhovel. Z pohľadu zákonnej definície poriadkovej pokuty aj preto s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu nemožno v napadnutom uznesení okresného súdu vidieť arbitrárnosť či nezákonnosť.

39. Ústavný súd v danej súvislosti uvádza, že nie je jeho úlohou prehodnocovať správnosť poriadkového opatrenia všeobecného súdu, a to ani v prípade, ak by s takým rozhodnutím nesúhlasil. Také rozhodnutie by v zásade malo byť nepreskúmateľné nielen nadriadeným súdom, pretože uvedený zákon takúto možnosť výslovne nepripúšťa (čl. 2 ods. 2 ústavy), ale malo by byť vzhľadom na bagateľnú povahu a ústavnoprávny rozmer vylúčené aj z prieskumu vecí ústavným súdom. Opodstatnenosť ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd, alebo tiež v prípadoch absencie primeraného zdôvodnenia tohto rozhodnutia všeobecným súdom. Takéto vybočenie, resp. neodôvodnenosť rozhodnutia však ústavný súd v prípade sťažovateľov nevzhliadol. Ich ústavná sťažnosť je v podstate len nesúhlasom s rozhodnutím všeobecného súdu. Z prednesených argumentov nevyplýva nič, čo by posunulo prejednávajúcu vec do ústavnoprávnej roviny. Z uvedených dôvodov sa ústavnému súdu javí tvrdenie sťažovateľov o porušení označených základných a iných práv ako zjavne neopodstatnené, o to viac, ak prihliadne na skutočnosť, že celú situáciu primárne vyvolali sami jednako predchádzajúcimi opakovaným žiadosťami o odročenie pojednávania a jednako tým, že bez istoty v tom, či ich tretej žiadosti o odročenie pojednávania okresný súd vyhovel, sa na pojednávanie bez ďalšieho nedostavili.

40. Navyše ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že ak sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu, v ktorom ide zjavne o bagateľnú sumu, poskytnutie ústavnoprávnej ochrany sťažovateľovi prichádza do úvahy len v celkom výnimočných prípadoch, v ktorých došlo k porušeniu základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu [intenzite (IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011)]. Posudzovaná vec takúto intenzitu zjavne nedosahuje, čo taktiež zakladá dôvod na jej odmietnutie z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (m. m. II. ÚS 297/2013, IV. ÚS 94/2014). Pokiaľ ide o vylúčenie rozhodnutia o uložení poriadkového opatrenia z jeho preskúmania súdom vyššej inštancie, ústavný súd v prvom rade uvádza, že taký postup musí byť výsledkom rozumnej úvahy zákonodarcu, ktorá bude vychádzať z toho, že nejde o svojvoľný postup zákonodarcu a súčasne je jeho zákonná úprava

primeraná významu vylučovaného rozhodnutia, ktoré nevyžaduje preskúmanie v inštančnom postupe, a o to viac ho neprináleží/nepatrí preskúmať ani ústavným súdom. Pokiaľ ide o charakter poriadkovej pokuty, také rozhodnutie je procesnou sankciou, ktorou možno vynútiť si splnenie tých procesných povinností, ktoré napriek tomu, že došlo k ich účinnému uloženiu, splnené neboli. Základným predpokladom na vydanie takéhoto rozhodnutia je to, že konaním alebo opomenutím dôjde k sťaženiu postupu konania, t. j. nesplnením takej povinnosti dôjde k predĺženiu súdneho konania. Svojou podstatou tak uvedené poriadkové opatrenie umožňuje zabezpečiť nerušený priebeh konania a súčinnosť strán sporu, resp. ich zástupcov a iných subjektov v prípade, ak títo nemajú záujem podieľať sa na prebiehajúcom konaní spôsobom, ktorý zákon upravuje, alebo ak by priebeh konania iným spôsobom sťažovali, predlžovali, či dokonca marili. Súčasne je rozhodnutie súdu o poriadkovom opatrení svojou povahou procesným rozhodnutím s procesnoprávnymi dôsledkami len pre určité štádium civilného konania; nestáva sa samo osebe predmetom konania, a tak nejde o rozhodnutie vo veci samej, ktoré by do práv a povinností strán sporu zasahovalo konečným spôsobom. Pokiaľ ide o sumu poriadkovej pokuty, tú určuje súd s prihliadnutím na povahu porušenej povinnosti, čo znamená, že pri stanovení sumy každej pokuty disponuje súd voľnou úvahou. Miera voľnej úvahy súdu však nie je absolútna, ale je obmedzená maximálnou možnou hranicou vo výške 500 €. Pôjde teda zväčša o pokuty v zanedbateľnej alebo bagateľnej sume (I. ÚS 389/2017).

41. Vzhľadom na uvedené niet takej príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením okresného súdu a označenými základnými a inými právami, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne umožňovala dospieť k záveru o ich porušení, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa čl. 37 ods. 3 a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 13 dohovoru

42. Podľa § 42 ods. 1 zákona o ústavnom súde podanie, ktorým sa začína konanie pred ústavným súdom, je návrhom na začatie konania.

43. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

44. Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikačné číslo navrhovateľa, ak ide o právnickú osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

45. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať

- a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody,
- b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody,
- c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí,
- d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

46. Ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti konštatuje, že napriek právnomu zastúpeniu sťažovateľa I a tomu, ■ sťažovateľ II ■, táto v časti namietaného porušenia základných práv podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj základných práv podľa čl. 37 ods. 3 a čl. 38 ods. 2 listiny a tiež práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené v § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

47. Sťažovatelia sa v časti petitu ústavnej sťažnosti síce domáhajú vyslovenia porušenia nimi označených základných práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38

ods. 2 listiny napadnutým uznesením okresného súdu, avšak bez ich slovného pomenovania. Vzhľadom na to, že uvedené ustanovenia v sebe zahŕňajú viacero základných práv, t. j. základné právo na verejné prerokovanie veci, základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, základné právo každého na prerokovanie veci v jeho prítomnosti, základné právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, pre ústavný súd kvôli neurčitosti petitu v tejto časti nie je poznateľné, vyslovenia porušenia ktorého/ktorých z týchto základných práv sa sťažovatelia domáhajú. Navyše vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj základných práv podľa čl. 37 ods. 3 a čl. 38 ods. 2 listiny, resp. iba tu (v tomto uznesení, pozn.) aj slovným pomenovaním označených základných práv absentuje akékoľvek odôvodnenie ústavnej sťažnosti.

48. Pokiaľ ide o petitom ústavnej sťažnosti namietané porušenie čl. 13 dohovoru, napriek tomu, že sťažovatelia toto právo v petite slovným pomenovaním neoznačili, keďže označené ustanovenie zaručuje iba jedno právo, nie je pre ústavný súd pochybné, že ide o právo na účinný prostriedok nápravy. Sťažovatelia síce v ústavnej sťažnosti na účely splnenia podmienky podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorého ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, konštatujú, že proti napadnutému uzneseniu okresného súdu odvolanie (riadny opravný prostriedok) nie je prípustné, avšak v rámci argumentácie ústavnej sťažnosti nijako nenamietajú, že by o možnosť využitia účinného právneho prostriedku nápravy boli pripravení. A teda aj vo vzťahu k v petite ústavnej sťažnosti namietanému porušeniu práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru absentuje akékoľvek odôvodnenie ústavnej sťažnosti.

49. Uvedené nedostatky ústavnej sťažnosti v tejto časti bránia jej meritórnemu preskúmaniu.

50. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení

